

רציתי לשנות ואני אומר הפסוקים כקורא בתורה ואיני אומר הבקשה של החיד"א כולה אלא משמיט בה.

**שאלה כו:** בתפילת ראש השנה "תענו ותערתו" אומרים "שערי לווייה". מה פירוש מלים אלה?  
תשובה: לא בכל המחזוריים שלנו כתוב נוסח זה ועתה איני יודע מקורו... כבוד הרבנית נראה לה לפרש זה עפ"י מה שכתבו חז"ל במסכת סוטה דף מו ע"ב, ויתכן הוא.

לפי שעה נלע"ד שהכוונה למה שכתבו חז"ל ששני מלאכי השרת מלווין את האדם, ועיין ברכות דף ס, וערוך ערך אקי, וש"ע או"ח סי' ג, סעיף א, ובזהר משפטים דף קו: קב"ה עבד טיבו עם בני נשא וכו' פקיד עמיה תרין מלאכין נטורין דנטרי ליה חד מימיניה וחד משמאליה, עי"ש. וכתבו הפוסקים שעתה לא נהגו לומר "התכבדו מכובדים", כמו שכתוב בש"ע, משום שאין אנו מחזיקים עצמנו ראויים שמלאכים ילוו אותנו. ואולי אנו מתפללים ביום הרת עולם שנהיה ראויים לכך ויפתח לנו שערי לויה וישלח לנו מלאכיו הטובים שילוו אותנו וישמרו אותנו בכל אשר נלך. ועיין רב פעלים, חלק ב, או"ח סי' יד, שנשאל שפעמים כל הקהל אומרים קדיש ולא ישאר אף אחד שיענה אמן, למי אומרים "ויאמרו אמן"? וכתב שלהמלאכים העומדים בימינו ושמאלו ע"ד<sup>64</sup> שאמרו חז"ל שני מלאכי השרת מלווים לאדם אחר קבלת שבת, עי"ש. ונעלם ממנו כבר קדמו המ"מ<sup>65</sup> והביאו המגן אברהם באו"ח סי' סו ס"ק ז, ועיין שם במטה משה חלק א, סי' קנד שכתב וזה לשונו: ואפילו יחיד יאמר אחר עושה שלום ויאמרו אמן להמלאכים המלווים את האדם בכל יום והמצווין לשומרו, עכ"ל. וכנראה שהרי"ח טוב שינה וכתב למלאכים ש"ש<sup>66</sup> שזוכה להם אחר קבלת שבת משום דקשה לו, הלא אין אנחנו מחזיקים עצמנו ראויים לכך ומשום זה אין אנו נוהגים לאמר "התכבדו" כמ"ש הש"ע בסי' ג, סעיף א, אלא שאף לדבריו קשה תיבת בשבת, בחול למי אנו אומרים "ויאמרו אמן"? אלא דבאמת רק את עצמנו אין אנו מחזיקים לראויים לכך, אבל לא לאחרים. ואפשר שבכה"ג<sup>67</sup> ימצא ראוי שהמלאכים ילוו אותו ואפילו מתפלל ביחיד בבית, אפשר שבני ביתו ראויים, ועל כן נהגו שאפילו יחיד אומר "ויאמרו אמן" אחר "עושה שלום", ועיין פרי מגדים באו"ח סי' קפט, אות א, ודבריו צריכים עיון...

- 64 על דרך.  
65 המטה משה.  
66 של שבת.  
67 שבכהאי גוונא.